

Załącznik
do uchwały Nr
Rady Miasta Krakowa z dnia

**Program Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na
lata 2021 – 2027**

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Definicja przemocy w rodzinie	3
3. Podstawy prawne Programu	3
4. Diagnoza	4
4.1. Krakowski system przeciwdziałania przemocy w rodzinie – charakterystyka Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, analiza zjawiska przemocy w rodzinie w oparciu o dane instytucjonalne	4
4.2. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie na lata 2014-2020 – przegląd przedsięwzięć informacyjno-edukacyjnych	13
4.3. Wnioski i rekomendacje	16
5. Adresaci Programu	16
6. Realizatorzy Programu	16
7. Cele Programu i przedsięwzięcia planowane do realizacji	17
8. Monitorowanie i sprawozdawczość	42
9. Skutki finansowe realizacji Programu	42
10. Deklaracja wyników Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021- 2027.....	43

1. Wstęp

W Krakowie, od 2010 roku, realizowane są programy na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Podejmowane w ich ramach aktywności skupiały się wokół organizowania pomocy dedykowanej rodzinom dotkniętym przemocą, rozwijaniu współpracy interdyscyplinarnej, propagowaniu wiedzy, kształtowaniu umiejętności i postaw umożliwiających mieszkańcom Krakowa skuteczne reagowanie na przemoc.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021-2027 korespondując z działaniami podejmowanymi w latach ubiegłych, będzie służyć dalszemu budowaniu spójnego systemu oparcia społecznego dla rodzin dotkniętych przemocą, wyznaczając zarówno kierunki rozwijania różnorodnych form pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą, jak i tworząc warunki sprzyjające dalszemu podnoszeniu poziomu świadomości i wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie.

2. Definicja przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie to zjawisko społeczne dotyczące bezpośrednio ofiar, sprawców i świadków przemocy, w które uwikłane zostają również osoby wspólnie zamieszkujące, najbliższe otoczenie sąsiedzkie oraz zaangażowani w pomoc rodzinie przedstawiciele instytucji, mających z nią kontakt.

Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie przybiera różne formy, wśród których wyróżnione zostały przemoc fizyczna, psychiczna w tym ekonomiczna, seksualna.

3. Podstawy prawne Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków został opracowany w oparciu o akty prawne, które określają obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz precyzują procedurę postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. (z późn. zm.) o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,

2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Niniejszy Program, w ramach którego będą realizowane zarówno działania skierowane do społeczności Krakowa, jak i poszczególnych osób dotkniętych przemocą w rodzinie, jest równocześnie realizacją ustawowego obowiązku tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program jest zgodny ze Strategią Rozwoju Krakowa. „Tu chcę żyć. Kraków 2030”, cel operacyjny: V.3 Spójność społeczna oraz cel operacyjny: IV.2 Zrewitalizowane obszary miejskie. Jednocześnie Program realizuje cele i wpisuje się w nadrzędny program strategiczny pn. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa.

Dotychczasowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków był realizowany w oparciu o uchwałę nr CXII/1732/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 09.07.2014 r. w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2014 – 2020.

4. Diagnoza

W procesie diagnostycznym uwzględniono informacje obrazujące charakterystykę realizacji procedury „Niebieskie Karty” w Krakowie, jak również strukturę rozwiązań przyjętych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wraz z przeglądem wybranych przedsięwzięć realizowanych w 2019 oraz 2020 roku w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2014-2020. Takie podejście pozwala zarówno przybliżyć założenia krakowskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jak i sprzyja refleksji nad ich efektywnością.

4.1. Krakowski system przeciwdziałania przemocy w rodzinie – charakterystyka Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, analiza zjawiska przemocy w rodzinie w oparciu o dane instytucjonalne

W Gminie Miejskiej Kraków, w czerwcu 2011 roku został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który składa się z Zespołu Strategicznego oraz 9 Zespołów ds. działań lokalnych. W skład Zespołu Strategicznego wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi, reprezentanci krakowskich instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, kierujący Wydziałami Urzędu Miasta Krakowa, a także przedstawiciele Prokuratury Rejonowej, Służby Więziennej, Żandarmerii Wojskowej. Zespół Strategiczny podejmuje działania o charakterze globalnym, moderując całokształt funkcjonowania krakowskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, natomiast aktywność Zespołów ds. działań lokalnych koncentruje się na podejmowaniu oddziaływań adekwatnych do specyfiki potrzeb poszczególnych społeczności tworzonych przez mieszkańców różnych dzielnic Krakowa. Podział terytorialny pomiędzy Zespołami odpowiada obszarom działań poszczególnych filii Miejskiego Ośrodka Pomocy

Spółecznej (dalej MOPS). Pracami każdego z Zespołów ds. działań lokalnych kieruje Przewodniczący Zespołu ds. działań lokalnych, na podstawie upoważnienia Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Zgodnie z zarządzeniem nr 1382/2019 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 10.06.2019 r. (z późniejszymi zmianami) powołującym Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na lata 2019-2022 w skład Zespołów ds. działań lokalnych wchodzi 131 przedstawicieli instytucji wskazanych w art. 9a ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym pracownicy socjalni, pedagodzy szkolni, funkcjonariusze policji. W latach 2017-2020 odbyło się łącznie 16 posiedzeń Zespołu Strategicznego i 97 posiedzeń Zespołów ds. działań Lokalnych.

W Gminie Miejskiej Kraków, w każdej sytuacji wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”, pracę z rodziną prowadzą interdyscyplinarne grupy robocze tworzone przez pracowników MOPS, Policji, pedagogów krakowskich szkół, a także kuratorów, przedstawicieli ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, czyli tych instytucji i organizacji, które mogą udzielić właściwej pomocy i pomóc członkom rodziny w zatrzymaniu przemocy. Członkowie grupy roboczej spotykają się na regularnych posiedzeniach, na które zapraszane są zarówno osoby wskazane w procedurze Niebieskie Karty jako dotknięte przemocą w rodzinie, jak i osoby, które stosują przemoc w rodzinie. Spotkania z każdą z tych osób odbywają się w innych terminach. Poza posiedzeniami grup roboczych, ich członkowie współpracują z rodzinami, w których realizowana jest procedura Niebieskie Karty. Pracownicy socjalni oraz funkcjonariusze Policji monitorują sytuację rodziny, poziom jej bezpieczeństwa poprzez bezpośredni kontakt w miejscu zamieszkania rodziny. Praca grupy roboczej trwa do czasu ustania przemocy w rodzinie lub stwierdzenia braku zasadności realizacji procedury w danej sytuacji.

Poniższa tabela prezentuje dane liczbowe odzwierciedlające udział profesjonalistów w tworzeniu krakowskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2017-2020

	2017	2018	2019	2020
Policja	193	198	196	185
Jednostki pomocy społecznej	236	232	216	197
Oświata	283	300	365	266
Ochrona zdrowia	22	13	40	18
Kuratorzy	77	73	82	84
MKRPA	6	4	12	6
Inni	66	61	69	111
Łącznie	883	881	980	867

Tabela nr 1. Liczba specjalistów zaangażowanych w tworzenie krakowskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2017-2020, (opracowanie własne na podstawie danych MOPS).

Zgodnie z danymi GUS¹, w 2019 r. Gminę Miejską Kraków zamieszkiwało 779 115 osób, z czego 53,3% populacji tj. 415 628 osób stanowiły kobiety. W wieku przedprodukcyjnym, czyli w przedziale wiekowym 0-17 lat było 65 482 kobiet i 68 908 mężczyzn. Jest to łącznie 134 390

¹ Raport o Stanie Miasta 2019, https://www.bip.krakow.pl/?dok_id=133270 (odczyt 30.09.2020 r.)

osób co stanowi 17,25% ogółu ludności Krakowa. Natomiast w wieku produkcyjnym (18-59 lat kobiety, 18-64 lat mężczyźni) znalazło się 226 497 kobiet oraz 234 055 mężczyzn. 460 552 osób w wieku produkcyjnym to 59,11% ogółu. W grupie osób w wieku poprodukcyjnym znalazło się 123 649 kobiet w wieku powyżej 60 roku życia oraz 60 524 mężczyzn powyżej 65 roku życia. Łącznie 184 173 osób stanowiących 23,64% populacji Gminy Miejskiej Kraków.

W okresie ostatnich czterech lat, pomocą i wsparciem z uwagi na przemoc w rodzinie objęto łącznie 12 446 mieszkańców Krakowa.

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin objętych pomocą z uwagi na przemoc w rodzinie	1 130	1 131	1 059	978
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą z uwagi na przemoc w rodzinie	3 204	3 238	3 151	2 853

Tabela nr 2. Liczba rodzin i osób, dotkniętych przemocą objętych pomocą MOPS w ramach Programu w latach 2017 - 2020 (opracowanie własne na podstawie danych MOPS).

Na zakres i skalę problemu przemocy w rodzinie wskazują dane statystyczne dotyczące specjalistycznych oddziaływań pomocowych. Spośród wszystkich działań podejmowanych przez krakowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej (dalej OIK) w 2017 r. przemoc w rodzinie dotyczyło 11,4 %, w 2018 r. 12,1 %, w 2019 r. 12,3 % a w 2020 r. 16,7% wszystkich interwencji.

W uzasadnionych sytuacjach Ośrodek udzielał schronienia w Hostelu funkcjonującym w strukturze OIK, dysponując 8 miejscami m.in. dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. W 2017 r. z pobytu w Hostelu skorzystało 14 osób doświadczających przemocy w rodzinie, w 2018 r. – 7 osób, w 2019 r. 5 osób a w 2020 r. 14 osób. W ramach dodatkowych oddziaływań skierowanych do osób doświadczających przemocy w rodzinie Ośrodek od wielu lat prowadzi grupy wsparcia i grupy terapeutyczne dla kobiet oraz grupy psychoedukacyjne dla dzieci ofiar przemocy w rodzinie. W 2017 r. Ośrodek udzielił pomocy 437 osobom w związku z przemocą w rodzinie, w 2018 r. 550 osobom, w 2019 r. 459 osobom, natomiast w 2020 r. 708 osobom.

Gmina Miejska Kraków realizuje zadanie zapewnienia schronienia oraz pomocy osobom dotkniętym przemocą, w formie powierzenia do realizacji zadania publicznego organizacji pozarządowej wyłonionej w ramach otwartego konkursu ofert. Do 30 listopada 2018 roku schronienia i pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie udzielał w Krakowie Ośrodek dla Osób Dotkniętych Przemocą (OODP). Od grudnia 2018 w miejsce ww. Ośrodka powstał Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (dalej SOW). W roku 2017 ze schronienia w OODP skorzystało 36 osób, w 2018 r. w okresie styczeń - listopad tych osób było 46. W grudniu 2018 r. z miejsc całodobowych w SOW skorzystało 7 osób. W 2019 Specjalistyczny Ośrodek wsparcia udzielił pomocy w postaci schronienia 97 osobom a w roku 2020 – 67 osobom. Mieszkańcom Ośrodka udzielano porad specjalistycznych. W 2017 r. pracownicy Ośrodka dla Osób Dotkniętych Przemocą udzielili 477 konsultacji psychologicznych, 157 pedagogicznych, 90 wychowawczych, 333 pracownika socjalnego, 51 prawnych, 400 specjalistycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2018 r.

(I–XI) udzielono następujących konsultacji: psychologicznych (224), pedagogicznych (163), wychowawczych (80), przez pracownika socjalnego (265), konsultacji specjalistycznych dyrektora OODP (216), prawnych (34).

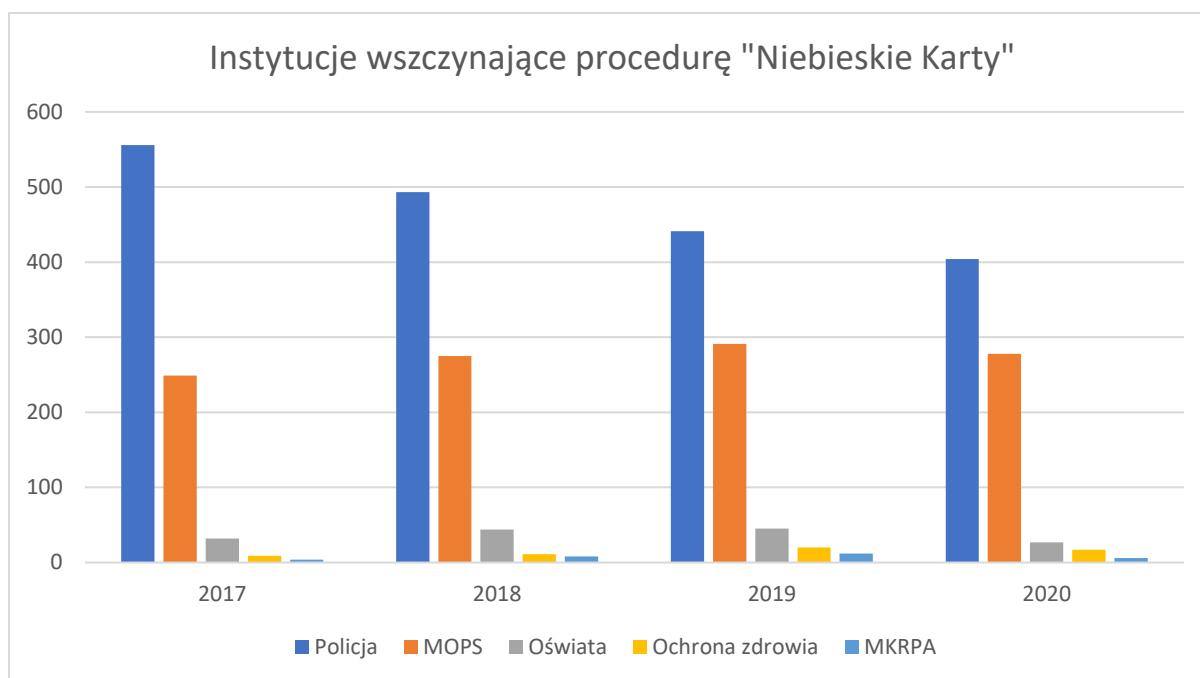
W pierwszym miesiącu działalności (grudzień 2018 r.) SOW osobom doświadczającym przemocy w rodzinie udzielono 27 porad w ramach poradnictwa psychologicznego, 15 porad udzielił pracownik socjalny, 12 pedagog, zrealizowano 7 porad w ramach poradnictwa prawnego. W 2019 r. w SOW udzielono 164 konsultacji wychowawczych, 21 porad w ramach poradnictwa psychologicznego, 558 porad udzielił pracownik socjalny, 265 pedagog, zrealizowano 40 porad w ramach poradnictwa prawnego. Odbyło się również 140 spotkań w ramach terapii indywidualnej. W 2020 r. udzielono natomiast 139 konsultacji wychowawczych, 451 porad psychologicznych, 432 przez pracownika socjalnego, 232 pedagogicznych, 38 prawnych a w ramach w ramach terapii indywidualnej odbyło się 40 spotkań.

Pomoc dla rodzin dotkniętych przemocą na terenie Gminy Miejskiej Kraków świadczą również 4 ośrodki poradnictwa i terapii rodzin (dalej OPiTR), które oferują wsparcie w postaci terapii indywidualnej, rodzinnej, grupowej. Prowadzą również grupy psychoedukacyjne.

W 2017 roku 3 OPiTR prowadzone na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez Stowarzyszenie Siemacha oraz 1 prowadzony przez Stowarzyszenie Dobrej Nadziei zrealizowało łącznie 1867 usług w ramach diagnozy, 7 673 w ramach terapii (terapia indywidualna, rodzinna, grupowa) oraz udzieliło ponad 2 120 porad. Z pomocy ośrodków skorzystało 1 976 osób. W 2018 roku w ośrodkach przeprowadzono 2 375 diagnoz, odbyło się 8 144 spotkań terapeutycznych oraz udzielono 1 666 porad. łącznie objęto wsparciem 2 145 osób. W 2019 roku działań w ramach diagnozy było 1870, natomiast w 2020 roku 1 615, spotkań terapeutycznych w 2019 roku odnotowano 8 063, w 2020 roku 7 172, w ramach poradnictwa w 2019 roku zrealizowano 1 445 usług a w 2020 roku 2 598.

Równoległe do oddziaływań adresowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie MOPS realizuje również zadania skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie polegające na regularnych wizytach pracowników socjalnych w miejscu zamieszkania rodziny, motywowaniu tych osób do zmiany zachowania oraz do uczestniczenia w spotkaniach grupy korekcyjno – edukacyjnej. Oddziaływania w ramach Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzi OIK. Spotkania grupowe dla osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzone przez dwoje specjalistów obejmują cykl 40 dwugodzinnych spotkań. W 2017 r. w cotygodniowych spotkaniach dla osób stosujących przemoc w rodzinie udział wzięło 16 mężczyzn, w 2018 r. było ich 13, w 2019 r. podobnie jak w 2020 r. 15. Ponadto uczestnicy korzystali z bezpłatnych indywidualnych konsultacji psychologicznych.

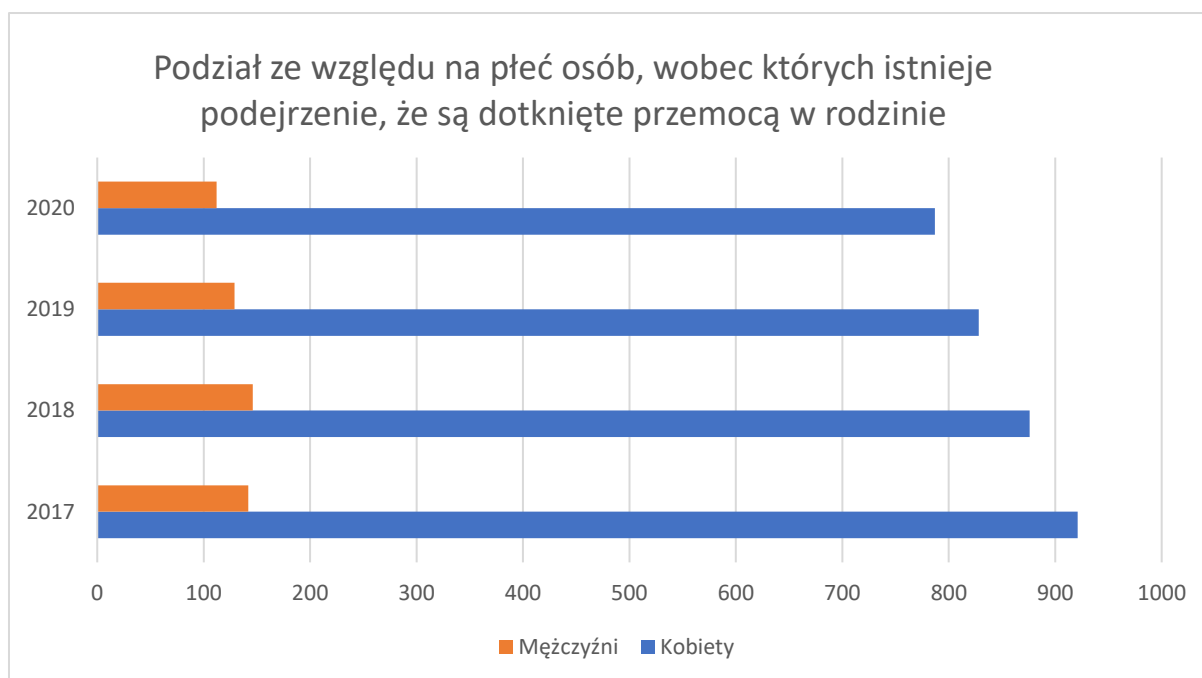
Działania skierowane do rodzin dotkniętych przemocą inicjuje procedura „Niebieskie Karty”, do wszczynania której uprawnieni są przedstawiciele Policji, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia i komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych (wykres 1).

Wykres nr 1. Instytucje wszczynające procedurę „Niebieskie Karty” w 2017 r., 2018 r., 2019 r. i 2020 r. (opracowanie własne na podstawie danych MOPS)

W 2017 roku, w Krakowie wszczętych zostało 850 „Niebieskich Kart”, w 2018 r. 831, w 2019 r. 809 a w 2020 r. 732 Działania związane z reagowaniem na zgłoszenia sytuacji przemocy w rodzinie są realizowane w największym wymiarze przez Policję oraz przez pomoc społeczną. W ramach procedury „Niebieskie Karty” przeprowadzane są między innymi przez pracowników socjalnych regularne wizyty w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, mające na celu udzielanie wsparcia i pomocy w przerwaniu sytuacji przemocy w rodzinie. W 2017 r. zrealizowanych zostało 5 792 wizyt, w 2018 r. było ich już 6 308, w 2019 r. 6 988 natomiast w 2020 r. 15 565.

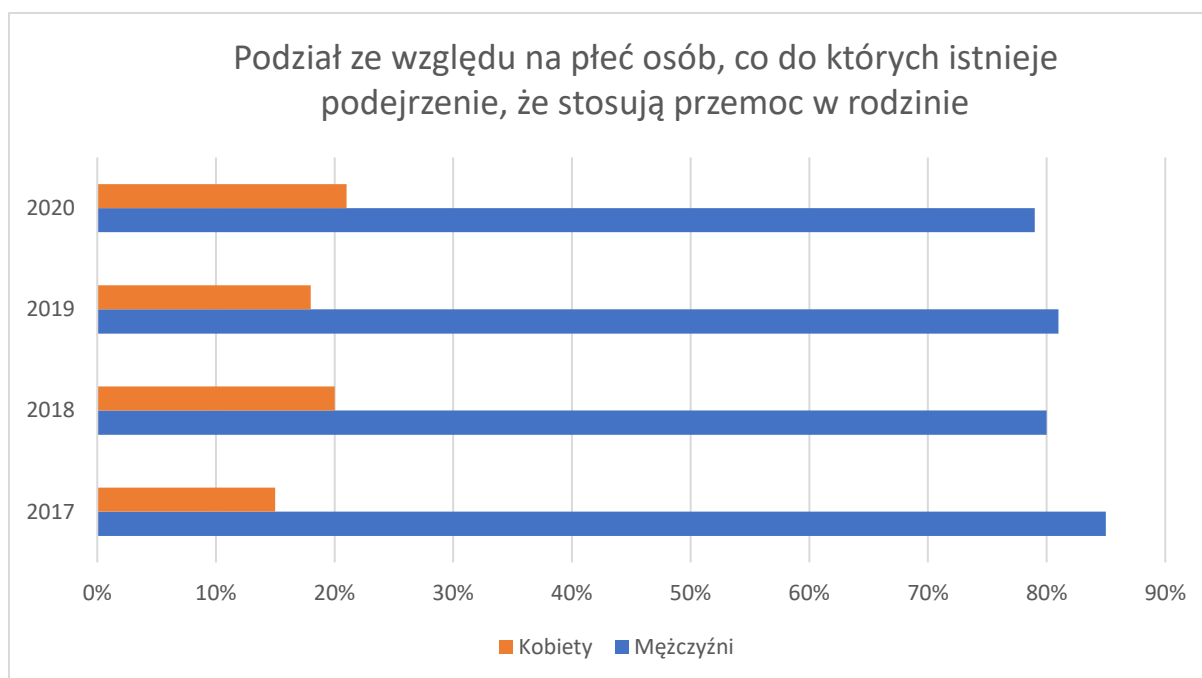
Analiza struktury demograficznej krakowskich rodzin, w przypadku których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”, wskazuje, że wśród osób dotkniętych przemocą w rodzinie większość stanowią kobiety.

Wykres nr 2. Podział ze względu na płeć osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie (opracowanie własne na podstawie danych MOPS).

W 2017 r. liczba kobiet doświadczających przemocy w rodzinie wskazanych w realizowanych procedurach „Niebieskie Karty” wyniosła 921, co stanowiło 78% ogółu osób doświadczających przemocy w rodzinie. Odsetek ten w 2018 r. nieznacznie spadł do wartości 74% (876 kobiet) przy mniejszej liczbie ogółu wszczętych procedur. W 2019 r. utrzymał się na analogicznym poziomie 74% (828 kobiet). W 2020 r. kobiet, które doświadczały przemocy było 787, co stanowił 75% ogółu osób doświadczających przemocy. Dla porównania, odsetek mężczyzn, wobec których istniało podejrzenie, że doświadczają przemocy w rodzinie, w okresie 2017-2019 roku utrzymywał się na podobnym, około 12 % poziomie, natomiast w 2020 r. ukształtował się na poziomie 10%.

Rozkład płci w odniesieniu do osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie jest odwrotny. W 2017 roku w 723 przypadkach to mężczyzna był wskazywany jako osoba, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. Stanowi to 85% wszczętych procedur „Niebieskie karty”. Podobny rozkład płci odnotowano w 2018 r., w którym w 80% „Niebieskich Kart” mężczyzna był wskazywany jako osoba stosująca przemoc w rodzinie, w 2019 r. w 81%, natomiast w 2020 r. w 79% ogółu wszczętych procedur (wykres 3).

Wykres nr 3. Podział ze względu na płeć osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (opracowanie własne na podstawie danych MOPS)

Z danych Komendy Miejskiej Policji (dalej KMP) w Krakowie wynika, że wśród osób dotkniętych przemocą w rodzinach, w których funkcjonariusze Policji podejmowali interwencje i wszczynali procedurę „Niebieskie Karty”, w 2017 r. kobiety stanowiły ok. 66% ogółu, w 2018 r. 67%, w 2019 r. podobnie jak w 2017 r. 66%, natomiast w 2020 r. już 73,6%. Następną grupą osób dotkniętych przemocą w rodzinach to małoletni, czyli każde dziecko będące ofiarą lub świadkiem przemocy w rodzinie. W 2017 r. dzieci stanowiły 32,3%, w 2018 r. 20%, w 2019 r. ok. 23,5%, natomiast w 2020 r. 16,7% wszystkich osób wskazanych jako dotknięte przemocą w rodzinie. Wśród osób doświadczających przemocy w rodzinie wskazywani są także mężczyźni, których zgodnie z danymi KMP w Krakowie w 2017 r. było ok. 12%, w 2018 r. 11,8%, w 2019 r. ok. 9,6% a w 2020 r. 9,7% ogółu osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Natomiast już w kategorii osób stosujących przemoc, podobnie jak w latach ubiegłych, mężczyźni byli w 2017 r. zdecydowanie dominującą grupą, stanowili ok. 85% ogółu, w 2018 r. 80%, w 2019 r. było ich ok. 81% a w 2020 r. 85,4%. W przypadku kobiet ta kategoria przedstawiała się następująco: w 2017 stanowiły one 15% ogółu osób stosujących przemoc, w 2018 r. odsetek ten wynosił 20%, 18% w 2019 r. a 13,9% w 2020 r. ogółu osób stosujących przemoc w rodzinie. Odnotowano również, że w 2017 r. wystąpiły 4 przypadki stosowania przemocy ze strony osób małoletnich, w 2018 r. było ich 5, w 2019 r. nie odnotowano, sytuacji, w której osobą wskazaną jako sprawca przemocy w rodzinie byłaby osoba nieletnia, w 2020 r. odnotowano 3 takie zdarzenia

W 2017 r. wśród wszczętych w Krakowie procedur „Niebieskie Karty” w 191 przypadkach jako osoba doświadczająca przemocy była wskazana osoba starsza (po 60 roku życia). Stanowiło to 22,5% wszystkich wszczętych Niebieskich Kart. Rok później liczba procedur wszczętych dla osób starszych wyniosła już 241, czyli 29% ogółu procedur. W 2019 r. liczba procedur Niebieskie Karty, w których seniorzy zostali wskazani jako osoby doświadczające przemocy była niższa i wyniosła 209, co stanowiło 26% wszystkich wszczętych Niebieskich Kart.

Natomiast w 2020 r. liczba wskazanych procedur Niebieskie Karty wyniosła 191, czyli podobnie jak w 2019 r. 26% ogółu wszczętych procedur.

Należy zauważyć, że w latach 2017-2018, jedynie w przypadku około 4% „Niebieskich Kart” wskazano więcej niż jedną osobę dotkniętą przemocą w rodzinie, natomiast w 2019 r. odsetek ten wzrósł do poziomu 6% a w 2020 r. wynosił już około 10%. Zmiana ta, dowodząc tendencji do dokonywania głębszej diagnozy przez specjalistów, sugeruje rozwój systemowego postrzegania i podejścia do zjawiska przemocy w rodzinie. Świadczy również o większej otwartości i świadomości osób jej doświadczających, szczególnie w aspekcie wielowymiarowego charakteru traumatycznych przeżyć i ich skutków, wpływu przemocy na funkcjonowanie całej rodziny.

Nadużywanie alkoholu to okoliczność, często towarzysząca w sytuacji stwierdzonej przemocy w rodzinie. Z danych Policji wynika, że spośród wszystkich osób stosujących przemoc w rodzinie w 2017 r. 168 z nich, tj. ok. 27% w trakcie podejmowanej interwencji było pod wpływem alkoholu, z tego 53 osoby, tj. ok. 31% ze względu na stan nietrzeźwości zostało doprowadzonych przez Policję do izby wytrzeźwień. W 2018 r. stosujących przemoc pod wpływem alkoholu było 156, tj. ok. 29% ogółu, z których 30, tj. ok. 19% ze względu na stan nietrzeźwości doprowadzono do wytrzeźwienia. Natomiast w 2019 r. w trakcie podejmowanej interwencji osób stosujących przemoc pod wpływem alkoholu było 138, co stanowi blisko 30% ogółu osób stosujących przemoc w rodzinie. Wśród nich do izby wytrzeźwień zostało doprowadzonych 28 osób (20%). Dane za rok 2020 r. wskazują, że stosujących przemoc pod wpływem alkoholu było 105, czyli 23% ogółu osób stosujących przemoc w rodzinie. Z czego do izby wytrzeźwień zostało doprowadzonych 12 osób (11,4%). Grupę stosujących przemoc pod wpływem alkoholu w 2017 r. podobnie jak w latach ubiegłych silnie zdominowali mężczyźni – 156, tj. ok. 92% ogółu (w 2018 r. 146, tj. ok. 93%, w 2019 r. 128, tj. ok. 92%, w 2020 r. 101, tj. 96%), z których 50, tj. ok. 94% doprowadzono do wytrzeźwienia (w 2018 r. 30, tj. 100%, w 2019 r. 26, tj. ok. 93%, w 2020 r. 11, tj. ok. 92%). Pozostała część to kobiety w 2017 r. w liczbie 11, tj. ok. 6,5% ogółu stosujących przemoc pod wpływem alkoholu (w 2018 r. 10, tj. 6,4%, w 2019 r. 10, tj. 7,2%, w 2020 r. 4, tj. 4%), z których 3, tj. 5,6% zostało doprowadzonych do izby wytrzeźwień (w 2018 r. 0, w 2019 r. 2, tj. ok. 1,4% a w 2020 r. 1, tj. ok. 1%).

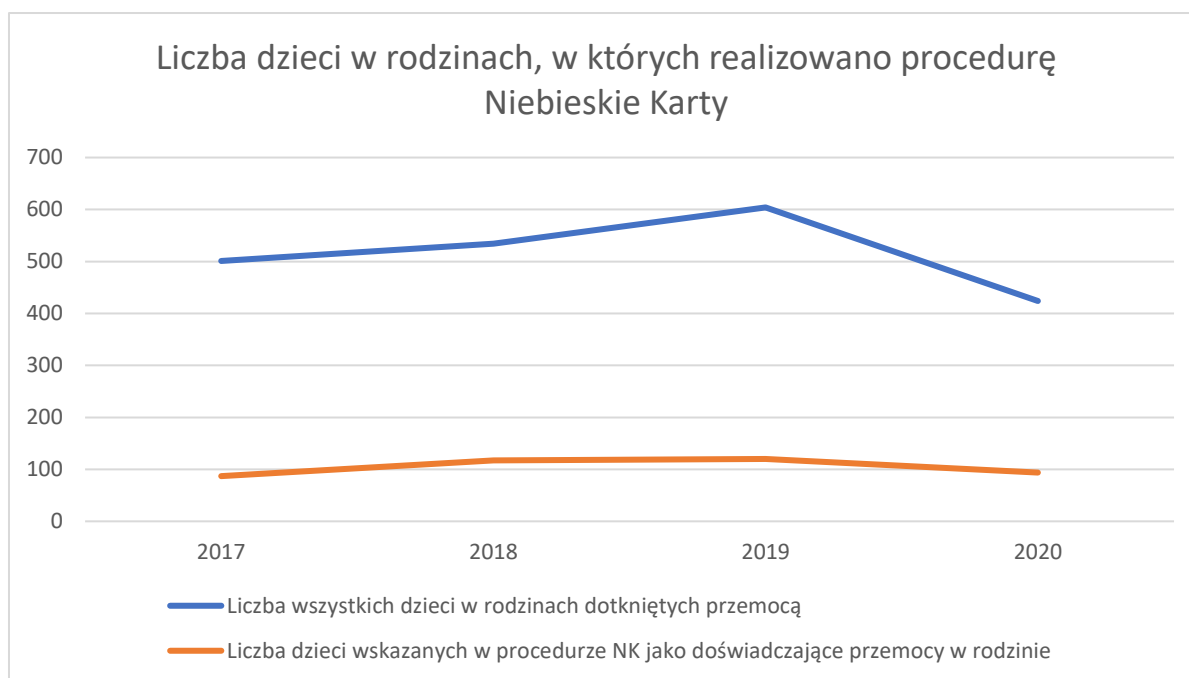
W trakcie interwencji Policji w sytuacjach przemocy w rodzinie podejmowane były czynności mające na celu izolację sprawców przemocy. Z danych KMP wynika, że w 2017 r. wobec 272 mężczyzn, tj. ok. 44% ogółu stosujących przemoc wystąpiły przesłanki uprawniające do ich procesowego odizolowania (zatrzymanie do 48 godzin do dyspozycji Sądu), w 2018 r. było ich 219, tj. ok. 40% ogółu, w 2019 r. 162, tj. ok. 34%, natomiast w 2020 r. było ich 146, tj. ok. 32%. W przypadku kobiet w 2017 r. zatrzymanie zastosowano wobec 22 osób, tj. 3,5% ogółu osób stosujących przemoc, w 2018 r. wobec 26 kobiet, tj. ok. 4,7% ogółu stosujących przemoc, w 2019 r. wobec 21, tj. 4,5% a w 2020 r. wobec 12 kobiet, tj. 2,65% ogółu osób stosujących przemoc w rodzinie

W 2017 r. podczas wykonywanych czynności związanych z wystąpieniem przemocy, decyzję o konieczności udzielenia pomocy medycznej, podjęto 13 razy, w 2018 r. 11, w 2019 r. 5 a w 2020 r. 2 razy. Spośród wszystkich dzieci w rodzinach, w których podejmowane były interwencje policji w 2017 r. podczas zdarzeń przemocy w rodzinie – 6 z nich, tj. 6,8% umieszczono u innej osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej, w 2018 r. było ich 3, tj. 2,5%, a w 2019 r. było ich 4 co stanowiło 3,3%. W 2020 r. nie odnotowano takich zdarzeń.

W 2017 roku, w trakcie realizacji procedury „Niebieskie Karty”, grupy robocze wystosowały 68 zawiadomień w sprawie podejrzenia popełnienia przestępstwa wynikającego ze stosowania przemocy. W kolejnych latach, liczba tego typu działań stopniowo wzrastała i wynosiła 71 w 2018 roku, 88 przekazanych zawiadomień w 2019 roku oraz 127 w 2020 r. Z danych Sądu Okręgowego w Krakowie² wynika, iż w latach 2017-2019 prowadzono łącznie 29 postępowań w sprawie przestępstw związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie, w wyniku których 24 oskarżonym wymierzono kary pozbawienia wolności. Wśród osób skazanych było 23 mężczyzn, natomiast w grupie ofiar przestępstw dominowały kobiety i dzieci.

Łączna liczba dzieci w rodzinach dotkniętych przemocą, w których wszczęta była procedura „Niebieskie Karty” w 2017 r. wyniosła 501. Rok później liczba dzieci w takich rodzinach wzrosła do 534, w 2019 r. do 604, natomiast w 2020 r. wyniosła 424. Wśród wszystkich dzieci w 2017 r. 87 było wskazanych jako osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie (wdrożona została procedura „Niebieskie Karty”), w 2018 r. takich dzieci było 117, w 2019 r. 120 a w 2020 r. 94. W 2017 stanowiło to ok 17,4%, ogółu dzieci żyjących w rodzinach, w których poprzez procedurę „Niebieskie Karty” ujawnione zostało zjawisko przemocy, w 2018 r. odsetek ten zwiększył się do 21,8%, w 2019 r. ukształtował się na poziomie 19,9% a w 2020 r. wyniósł 22,2% (wykres 4). Fluktuacja powyższego wskaźnika wskazuje na tendencję do coraz częstszego zgłaszania zachowań mogących nosić znamiona przemocy wobec dzieci. Świadczy to zarówno o wzrastającym poziomie wrażliwości społecznej, jak i o większej skali reakcji pracowników oświaty na zjawisko krzywdzenia dzieci. Warto zwrócić uwagę, że efekt ten jest ściśle związany z wieloletnią strategią oddziaływania krakowskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W jej ramach systematycznie realizowane są przedsięwzięcia o charakterze informacyjno-edukacyjnym adresowane do różnych grup mieszkańców Krakowa, w tym szczególnie dedykowane uczniom krakowskich szkół. Wzrost świadomości i wiedzy na temat zjawiska przemocy, jej form pozwala dzieciom i młodzieży częściej poszukiwać pomocy w pokonaniu trudności, jakich doświadczają w swoich rodzinach.

² „Sprawozdanie w sprawie osób osądzonych w pierwszej instancji według właściwości rzeczowej” dział 2.4, liczba osób według rodzajów przestępstw za czyny kwalifikujące się jako przemoc w rodzinie, według art. 2 pkt 2 ustawy z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zakwalifikowane według adekwatnych przepisów kodeksu karnego (art. 148 §1, §2, §3, §4, art. 156 §1, §3, art. 197 §4 KK).

Wykres nr 4. Liczba dzieci w rodzinach, w których realizowano procedurę Niebieskie Karty (opracowanie własne na podstawie danych MOPS).

4.2. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 – przegląd wybranych przedsięwzięć informacyjno-edukacyjnych

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2014-2020 został przyjęty uchwałą nr CXII/1732/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 9 lipca 2014 r. Jego realizacja opiera się na skoordynowanej współpracy krakowskich instytucji zaangażowanych w proces przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie MOPS, KMP, OIK, SOW, Wydziału Edukacji UMK, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dalej MKRPA).

Działania realizowane w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowane są do osób doświadczających przemocy, stosujących przemoc jak również świadków przemocy, mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków oraz profesjonalistów pracujących w omawianym obszarze.

Podejmowane inicjatywy mają na celu między innymi wzrost społecznej wrażliwości i świadomości w obszarze zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie zaangażowania mieszkańców w przeciwdziałanie przemocy, upowszechnianie informacji odnośnie form pomocy i wsparcia w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.

Rokrocznie realizowane są działania informacyjno-edukacyjne oraz warsztaty skierowane do różnych grup odbiorców, kampania społeczna „Bądźmy wrażliwi”, specjalistyczne szkolenia, spoty, audycje radiowe oraz artykuły tematyczne, dystrybuowane są materiały profilaktyczne, informacyjne oraz edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy.

Poniżej zostały przedstawione wybrane działania realizowane w latach 2019 - 2020.

W ramach Programu, w 2019 roku zrealizowano 168 działań informacyjno – edukacyjnych dotyczących problematyki przemocy w rodzinie. Szczególną rolę miały przedsięwzięcia

związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie wobec dzieci i zmniejszaniem skutków doznanych traum. W 2019 roku, oprócz specjalistycznej pomocy psychologicznej, pedagogicznej i terapeutycznej, zapewnianej ze strony OPiTR, pedagogów szkolnych zaangażowanych w rozwiązywanie trudnej sytuacji rodziny, dzieciom zorganizowano możliwość uczestnictwa w grupie terapeutycznej, prowadzonej przez pracowników SOW. Jednocześnie, w krakowskich szkołach przeprowadzono warsztaty z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, podczas których uczestnicy mieli okazję dowiedzieć się czym jest przemoc w rodzinie, jak reagować, gdy się jest jej świadkiem, poznawali sposoby uzyskiwania wsparcia i miejsca oferujące pomoc dzieciom na terenie Krakowa. Ponadto, w Portalu Edukacyjnym Miasta zastały opublikowane komunikaty dotyczące konieczności uwzględniania w programach wychowawczych oraz w programach profilaktycznych szkół tematyki związanej ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. W 2019 roku, była kontynuowana realizacja projektu pod nazwą „Krakowskie Centrum Budowania Bezpieczeństwa i Przeciwdziałania Przemocy Szkolnej”. Jest on efektem przeprowadzonego w Gminie Miejskiej Kraków pilotażu projektu „Tamujemy Przemoc”, który miał na celu budowanie bezpieczeństwa w szkołach, zapobieganie różnym formom przemocy, objęcie wsparciem ofiar tego zjawiska, które dotyka nie tylko uczniów, ale również nauczycieli. W ramach projektu, w 2019 roku przeprowadzono warsztaty, zajęcia grupowe przeznaczone dla dzieci, rodziców i pracowników szkół (wychowawcy i nauczyciele). Wzięło w nich udział 184 dzieci, 39 psychologów i nauczycieli, natomiast 27 rodziców skorzystało z zajęć w ramach szkoły dla rodziców. Organizowane również konsultacje, w których uczestniczyły 124 osoby (w tym uczniowie).

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2019 roku były realizowane zadania mające na celu zwiększenie zaangażowania mieszkańców Krakowa w przeciwdziałanie przemocy rodzinie, między innymi organizowano spotkania ze społecznością lokalną, dystrybuowano materiały informacyjne. W ramach spotkań informacyjno – edukacyjnych zostały zaprezentowane sposoby reagowania na przemoc w rodzinie, przekazywano wiedzę o lokalnych instytucjach udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą. W zorganizowanych spotkaniach udział wzięło ponad 1 264 mieszkańców Krakowa, rozdysponowano ok. 2 000 ulotek oraz 257 plakatów.

Wśród pozostałych działań skierowanych do społeczności lokalnej warto wyróżnić spotkania ze studentami, artykuły prasowe, udział osób realizujących Program w audycjach radiowych obejmujących tematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2019 roku została również zrealizowana kampania społeczna „Bądźmy wrażliwi!”, w ramach której studenci Krakowskiej Szkoły Filmowej im. Wojciecha Jerzego Hasa bezpłatnie przygotowali spot ilustrujący dramat doświadczania przez seniorów przemocy w rodzinie. Spot emitowano w pojazdach komunikacji miejskiej, został również udostępniony na stronach internetowych www.krakow.pl, www.mops.krakow.pl oraz na platformie YouTube.

Systematyczne oddziaływanie, uwzględniające wykorzystywanie różnorodnych kanałów przekazu, służy wzrostowi wrażliwości mieszkańców Krakowa na sygnały płynące z otoczenia. Dzięki przekazywaniu przez mieszkańców Krakowa informacji o możliwości występowania przemocy w rodzinie, w 2019 roku, w 18 przypadkach wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”, podejmując kompleksowe działania w celu zatrzymania przemocy i ochrony osób jej doświadczających.

Rozwijanie świadomości i wrażliwości w obszarze zjawiska przemocy w rodzinie stanowi również cel działań adresowanych do przedstawicieli instytucji zobowiązanych do udzielenia pomocy rodzinom dotkniętym przemocą. Dostrzegając konieczność zwiększania poziomu

kompetencji niezbędnych do właściwego reagowania w sytuacji przemocy oraz doskonalenia multiprofesjonalnej współpracy między instytucjami, organizacjami zaangażowanymi w proces przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zrealizowano szereg działań o charakterze informacyjno – edukacyjnym oraz szkoleniowym. 144 członków interdyscyplinarnych grup roboczych (przedstawiciele m.in. oświaty, policji, pomocy społecznej, organizacji pozarządowych) wzięło udział w 10 szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, doskonaląc w ten sposób swoje kompetencje. 21 osób skorzystało natomiast z uczestnictwa w superwizji grupowej dedykowanej profesjonalistom zaangażowanym w pomoc rodzinom dotkniętym przemocą.

W 2019 r. została zorganizowana interdyscyplinarna konferencja pn. „Przemoc w rodzinie wobec osób starszych”, w której wzięty udział 154 osoby, w tym pracownicy oświaty, Policji, kuratorzy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, ochrony zdrowia, instytucji pomagającym seniorom, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych oraz pracownicy socjalni.

W 2020 roku, stan epidemii spowodował ograniczenia w możliwości realizacji przedsięwzięć informacyjno-edukacyjnych opierających się na bezpośrednich interakcjach. Biorąc pod uwagę ujemny, mogący prowadzić do eskalacji zachowań przemocowych, wpływ izolacji społecznej na relacje rodzinne, poszukiwano nowych rozwiązań, wykorzystując różnorodne kanały komunikacyjne, między innymi zostały opracowane 4 wkładki tematyczne zwracające uwagę na przemoc w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem okresu pandemii, które ukazały się w bezpłatnym dwutygodniku Kraków.pl oraz były dostępne również w wersji elektronicznej. Do realizacji artykułów zaproszono specjalistów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. terapeutów rodzinnych, specjalistów SOW, OIK, MCPU. W materiale oprócz treści edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie zamieszczono informacje na temat form pomocy osobom doświadczającym przemocy, stosującym przemoc oraz świadkom przemocy.

Zrealizowano również cykl trzech spotkań pod hasłem „Bądźmy wrażliwi w czasach pandemii!” skierowanych do mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków, podczas których poruszono następujące tematy: wpływ społecznej izolacji oraz natłoku informacji medialnych na codzienne życie, strategie radzenia sobie z niepewnością i napięciem, sposoby redukcji stresu i napięcia, racjonalizacja sytuacji, epidemia a kryzys w rodzinie, niebezpieczeństwo wystąpienia konfliktów, agresji, przemocy w rodzinie, higiena życia codziennego w izolacji społecznej oraz jej wpływ na kondycję emocjonalną. Spotkania odbyły się w formie online.

Podsumowując, warto podkreślić, iż jednym z zasadniczych elementów wieloletniej strategii przeciwdziałania przemocy w rodzinie zaprezentowanej w krakowskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, było dążenie do zwiększania świadomości wszystkich mieszkańców Krakowa w zakresie rozpoznawania przemocy w rodzinie, inicjowania pomocy dla osób jej doświadczających i współpracy z instytucjami powołanymi do realizacji zadań umożliwiających zatrzymanie przemocy. Podejmowane od lat inicjatywy przynoszą zauważalne efekty, szczególnie w obszarze dostrzegania i reagowania mieszkańców Krakowa na sygnały świadczące o przemocy wobec dzieci. Wymagają jednakże dalszego rozwijania i utrwalania, bowiem zmiana postaw społecznych jest procesem długofalowym, wiążącym się ze stopniowym przekształceniem utrwalonych transgeneracyjnie przekonań, stereotypów i obaw z tym związanych.

4.3. Wnioski i rekomendacje

Wieloletnie obserwacje potwierdzają pogląd, że przemoc dotyka rodzin niezależnie od ich statusu ekonomicznego, wykształcenia czy wieku. Wśród osób jej doświadczających przeważają kobiety, stanowiąc ok. 75% ogółu osób dotkniętych przemocą w rodzinie. W związku z tym, kierowanie jak najszerszego zakresu działań do tej grupy ma wymiar priorytetowy. Równie ważny obszar stanowią oddziaływania dedykowane dzieciom i seniorom. Realizacja zadań z zakresu ochrony i profilaktyki, adresowanych do najmłodszej i najstarszej grupy poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie, będzie również stanowić jeden z najważniejszych kierunków przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Na podstawie doświadczeń i obserwacji, poczynionych przede wszystkim w toku realizacji procedury „Niebieskie Karty”, można zauważyć, że szybkość interwencji i skuteczność pomagania rodzinom dotkniętym przemocą są zależne od poziomu społecznej zdolności do identyfikowania przejawów przemocy i reagowania na nie. Z tego powodu, kontynuowanie działań edukacyjnych, adresowanych zarówno do lokalnej społeczności, jak i przedstawicieli instytucji, którym powierzono zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy, ma bardzo istotne znaczenie, zarówno z perspektywy organizowania właściwej pomocy i wsparcia, jak i z punktu widzenia szeroko pojętej profilaktyki. Tworzenie warunków sprzyjających propagowaniu wiedzy, kształtowaniu umiejętności i postaw, stanowi warunek niezbędny nie tylko do tego, aby skutecznie powstrzymywać przemoc w rodzinie, ale także efektywnie zapobiegać jej powstawaniu.

Reasumując, dalsza realizacja założeń koncepcji łączenia ze sobą aktywności w obszarach inicjowania i rozwijania różnorodnych form pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą, doskonalenia współpracy interdyscyplinarnej z tworzeniem warunków sprzyjających wzrostowi świadomości i wrażliwości społecznej, stanowi podstawę budowania spójnego i funkcjonalnego systemu oparcia społecznego dla rodzin dotkniętych przemocą.

5. Adresaci Programu

Adresatami Programu są:

- 1) osoby dotknięte przemocą w rodzinie,
- 2) osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- 3) mieszkańcy Gminy Miejskiej Kraków,
- 4) przedstawiciele instytucji zobowiązanych do działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

6. Realizatorzy Programu

- 1) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 2) Instytucje zobowiązane do wszczynania procedury „Niebieskie Karty”;
- 3) Organizacje pozarządowe, które podejmują działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

7. Cele Programu i przedsięwzięcia planowane do realizacji

W konstrukcji Programu wyróżniono zadania podstawowe integralnie związane z tworzeniem i rozwijaniem krakowskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zadania komplementarne pozostające w obszarze standardowych działań dedykowanych rodzinom dotkniętym przemocą. Z uwagi na długofalowy charakter Programu, przyjęto, iż po dokonaniu ewaluacji mid-term, zakres realizacji zadań zostanie zaktualizowany. Takie rozwiązanie umożliwi poznanie stopnia realizacji nadrzędnego celu Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz modyfikację zaplanowanych przedsięwzięć i implementację nowych zadań. Jednocześnie, z uwagi na wymiar planowania finansowego, wysokość środków przeznaczonych na realizację zadań podstawowych będzie rokrocznie aktualizowana.

Cel nadrzędny: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Miejskiej Kraków (pełne brzmienie celu znajduje się na str. 43 w postaci Deklaracji wyników Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021-2027)

Cele szczegółowe:

I Aktywne i skuteczne współdziałanie Zespołu Strategicznego, Zespołów ds. działań lokalnych oraz grup roboczych:

I.1 Zadanie podstawowe: funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Zespół Strategiczny oraz 9 Zespołów ds. działań lokalnych).

Działania planowane do realizacji	Komórka/ jednostka odpowiedzialna za realizację	Mierniki 2021 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 - zakres realizowanego zadania	Planowana wysokość środków na realizację działania 2021
Integrowanie i koordynowanie działań podmiotów i specjalistów działających w zakresie	- MOPS	4 Posiedzenia Zespołu Strategicznego	4 Posiedzenia Zespołu Strategicznego	4 Posiedzenia Zespołu Strategicznego	327 360 zł

przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Zespół Strategiczny oraz 9 Zespołów ds. działań lokalnych).		36 posiedzeń Zespołów ds. działań lokalnych	36 posiedzeń Zespołów ds. działań lokalnych	36 posiedzeń Zespołów ds. działań lokalnych	
MOPS/OBA Plany jednostek publicznych – MCPU, UMK					

I.2 Zadanie komplementarne: realizacja procedury „Niebieskie Karty”

Działania planowane do realizacji	Komórka/ jednostka odpowiedzialna za realizację	Mierniki 2021 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 - zakres realizowanego zadania
Podejmowanie interdyscyplinarnych działań na rzecz przerwania zjawiska przemocy w rodzinie MOPS/OBA MOPS/PRZ/01 Plany jednostek publicznych – MCPU, UMK	- KMP; - ochrona zdrowia; - MOPS; - Wydział Edukacji; - MKRPA.	750 wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	720 wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	700 wszczętych procedur „Niebieskie Karty”
		- Policja – 69%	- Policja – 69%	- Policja – 68%
		- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – 23,5%;	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – 23,5%;	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – 23 %;
		- ochrona zdrowia – 2%;	- ochrona zdrowia – 2%;	- ochrona zdrowia – 2,5%;

		- oświata – 4 %;	- oświata – 4 %;	- oświata – 4,5 %;
		- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 1,5%.	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 1,5%.	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 2%.
		810 powołanych grup roboczych	800 powołanych grup roboczych	800 powołanych grup roboczych
		3 450 spotkań grup roboczych	3 400 spotkań grup roboczych	3 400 spotkań grup roboczych
		Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie karty” – 1 200	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie karty” – 1 150	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie karty” - 1 150
		Liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” – 3 450	Liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” – 3 400	Liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” – 3 400

Przewidywane rezultaty dla celu I w ujęciu rocznym:

1) Zaangażowanie przedstawicieli wszystkich instytucji niezbędnych do udzielenia pomocy rodzinie dotkniętej przemocą w rodzinie – wskaźniki realizacji celu:

- liczba instytucji, które wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego – 10;
- liczba posiedzeń Zespołu Strategicznego – 4;
- liczba posiedzeń Zespołów ds. Działań Lokalnych – 36;
- liczba posiedzeń grup roboczych – 3400;
- liczba przedstawicieli poszczególnych instytucji biorących udział w posiedzeniach grup roboczych – 800.

Opis realizacji działań:

1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Na podstawie uchwały nr LXIX/1004/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 13 marca 2013 r. w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania, Prezydent Miasta Krakowa zarządzeniem 1382/2019 z dnia 10 czerwca 2019 r. na kolejną kadencję powołał Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego skład tworzą członkowie Zespołu Strategicznego oraz 9 Zespołów ds. działań lokalnych. Zespół stanowią przedstawiciele instytucji określonych w art. 9a ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie tj. przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi, przedstawiciele instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadaniem Zespołu Strategicznego jest integrowanie i koordynowanie działań instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół czuwa nad jednolitością działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz poprawnością realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz realizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zespoły ds. działań lokalnych podejmują powyższe działania w obszarze dzielnicy, w której funkcjonują. Obszar działania Zespołów ds. działań lokalnych jest jednolity z obszarem Filii MOPS, w ramach której funkcjonuje.

2. Procedura „Niebieskie Karty”

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w realizację procedury „Niebieskie Karty” zaangażowani są przede wszystkim przedstawiciele Policji, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, oświaty, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i ochrony zdrowia. Przedstawiciele wskazanych instytucji są zobowiązani do wszczynania procedury „Niebieskie Karty” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy. Procedurę wszczyna się wypełniając formularz „Niebieska Karta-A”, który jest przekazywany do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Z uwagi na obszar terytorialny Gminy Miejskiej Kraków osobami upoważnionymi do przyjmowania formularzy „Niebieskiej Karty – A” są Przewodniczący Zespołów ds. działań lokalnych.

Analiza danych dotyczących wszczynania procedury „Niebieskiej Karty” przez poszczególne instytucje pokazuje, że rokrocznie największą liczbę procedur wszczynają przedstawiciele Policji oraz MOPS, następnie przedstawiciele oświaty, ochrony zdrowia oraz MKRPA.

II Zwiększenie dostępności i skuteczności form pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie z uwzględnieniem specyfiki potrzeb osób zależnych (dzieci, osoby z niepełnosprawnością, seniorzy)

II.1 Zadanie podstawowe: prowadzenie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

Działania planowane do realizacji	Komórka/jednostka odpowiedzialna za realizację	Mierniki 2021 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 - zakres realizowanego zadania	Planowana wysokość środków na realizację działania 2021
Udzielanie osobom doświadczającym przemocy kompleksowego wsparcia w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz bytowym Plan SZ UMK (SZ/PSD/03)	- MOPS; - SOW	- liczba osób korzystająca ze schronienia - 25	- liczba osób korzystająca ze schronienia - 25	- liczba osób korzystająca ze schronienia - 25	420 000 zł
		- liczba osób korzystająca z pomocy ambulatoryjnej - 100	- liczba osób korzystająca z pomocy ambulatoryjnej - 100	- liczba osób korzystająca z pomocy ambulatoryjnej - 100	
		- liczba osób dorosłych objętych wsparciem - 40	- liczba osób dorosłych objętych wsparciem - 40	- liczba osób dorosłych objętych wsparciem - 40	
		- liczba dzieci objętych wsparciem - 30	- liczba dzieci objętych wsparciem - 30	- liczba dzieci objętych wsparciem - 30	

II.2 Zadanie podstawowe: praca socjalna, przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej rodzinom doświadczającym przemocy

Działania planowane do realizacji	Komórka/jednostka realizująca	Mierniki 2021 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 - zakres realizowanego zadania	Planowana wysokość środków na realizację działania 2021
Świadczenie pracy socjalnej na rzecz rodzin dotkniętych przemocą MOPS/OBA	- MOPS	Liczba rodzin objętych pracą socjalną z uwagi na problem przemocy w rodzinie - 900	Liczba rodzin objętych pracą socjalną z uwagi na problem przemocy w rodzinie - 900	Liczba rodzin objętych pracą socjalną z uwagi na problem przemocy w rodzinie - 900	1 798 597 zł
Wsparcie finansowe osób doświadczających przemocy MOPS/UBO/01		Liczba rodzin objętych pomocą finansową - 560	Liczba rodzin objętych pomocą finansową - 560	Liczba rodzin objętych pomocą finansową - 560	962 000 zł

II.3 Zadanie komplementarne: zapewnienie bezpieczeństwa i pomocy osobom zależnym, doświadczającym przemocy (dzieci, osoby z niepełnosprawnością, seniorzy)

Działania planowane do realizacji	Komórka/ jednostka odpowiedzialna za realizację	Mierniki 2021 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 - zakres realizowanego zadania
Ochrona osób zależnych przed doznawaniem przemocy MOPS/OBA	- MOPS;	Liczba sporządzonych planów bezpieczeństwa - 90	Liczba sporządzonych planów bezpieczeństwa - 90	Liczba sporządzonych planów bezpieczeństwa - 90
		Liczba wykonanych diagnoz szacujących wystąpienie przemocy wobec dziecka w rodzinie dotkniętej przemocą - 150	Liczba wykonanych diagnoz szacujących wystąpienie przemocy wobec dziecka w rodzinie dotkniętej przemocą - 150	Liczba wykonanych diagnoz szacujących wystąpienie przemocy wobec dziecka w rodzinie dotkniętej przemocą - 150
		Liczba rodzin objętych usługą asystenta rodziny - 10	Liczba rodzin objętych usługą asystenta rodziny - 10	Liczba rodzin objętych usługą asystenta rodziny - 10
		Liczba decyzji przyznających świadczenie pobytu w mieszkaniu chronionym dla kobiet i kobiet z dziećmi - 5	Liczba decyzji przyznających świadczenie pobytu w mieszkaniu chronionym dla kobiet i kobiet z dziećmi - 5	Liczba decyzji przyznających świadczenie pobytu w mieszkaniu chronionym dla kobiet i kobiet z dziećmi - 5
		Liczba Niebieskich Kart, w których osoby starsze są wskazane jako osoby doświadczające przemocy - 20	Liczba Niebieskich Kart, w których osoby starsze są wskazane jako osoby doświadczające przemocy - 20	Liczba Niebieskich Kart, w których osoby starsze są wskazane jako osoby doświadczające przemocy - 20

		Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w ramach procedury Niebieskie Karty - 50	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w ramach procedury Niebieskie Karty - 50	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w ramach procedury Niebieskie Karty - 50
--	--	---	---	---

II.4 Zadanie komplementarne: zapewnienie poradnictwa i terapii dla osób/rodzin doświadczających przemocy

Działania planowane do realizacji	Komórka/jednostka realizująca	Mierniki 2021 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 - zakres realizowanego zadania
Świadczenie poradnictwa rodzinnego psychologicznego i prawnego dla rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie. Plan SZ UMK (SZ/PSD/03)	- MOPS; - SOW - OPiTR;	Liczba Ośrodków - 5	Liczba Ośrodków - 5	Liczba Ośrodków - 5
		Liczba porad - 1200	Liczba porad - 1250	Liczba porad - 1250
		Liczba osób - 1000	Liczba osób - 1020	Liczba osób - 1020

II.5 Zadanie komplementarne: realizacja zadań z zakresu interwencji kryzysowej

Działania planowane do realizacji	Komórka/ jednostka realizująca	Mierniki 2021 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 - zakres realizowanego zadania
<p>Podejmowanie interwencji z uwagi na występujące zjawisko przemocy w rodzinie</p> <p>Plan finansowy OIK (OIK/PJB)</p>	- OIK;	Liczba interwencji z uwagi na przemoc w rodzinie - 2000	Liczba interwencji z uwagi na przemoc w rodzinie - 2000	Liczba interwencji z uwagi na przemoc w rodzinie - 2000

II.6 Zadanie komplementarne: wzmacnianie i wspieranie osób doświadczających przemocy w rodzinie

Działania planowane do realizacji	Komórka/ jednostka realizująca	Mierniki 2021 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 - zakres realizowanego zadania
<p>Realizacja grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.</p> <p>Plan SZ UMK (SZ/PSD/04) Plan finansowy OIK (OIK/PJB) MOPS/PRZ/01</p>	-MOPS; - OIK; - SOW.	Liczba osób dorosłych - 60	Liczba osób dorosłych - 60	Liczba osób dorosłych - 60
		Liczba dzieci - 10	Liczba dzieci - 10	Liczba dzieci - 10
		Liczba grup - 3	Liczba grup - 3	Liczba grup - 3

Przewidywane rezultaty dla celu II w ujęciu rocznym.

- 1) Wzrost kompetencji osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie poszukiwania pomocy instytucjonalnej w sytuacji zaistnienia przemocy w rodzinie - wskaźniki realizacji celu:
 - odsetek osób, które na skutek podjętych działań w ramach procedury Niebieskie Karty deklarują wzrost poczucia bezpieczeństwa, poziomu wiedzy dotyczącej poszukiwania stosownej pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie – 70% respondentów badań ankietowych;
 - liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie interwencji kryzysowej – 200.
- 2) Wzrost poczucia bezpieczeństwa, poziomu wiedzy na temat mechanizmów przemocy oraz motywacji do korzystania z dostępnych form wsparcia i pomocy u osób dotkniętych przemocą w rodzinie poprzez uczestnictwo w grupach wsparcia – wskaźniki realizacji celu:
 - liczba osób, które w wyniku uczestnictwa w grupie wsparcia, które deklarują nabycie kompetencji radzenia sobie z pojawiającym się zagrożeniem przemocą w rodzinie - 20;
 - liczba osób, które ukończyły cykl spotkań grupy wsparcia – 10.
- 3) Poprawa funkcjonowania osób dotkniętych przemocą w rodzinie – wskaźniki realizacji celu:
 - liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty, gdzie przemoc ustała - 600;
 - liczba opracowanych planów bezpieczeństwa dla osoby dotkniętej przemocą w rodzinie w ramach pracy socjalnej z rodziną – 90;
 - liczba osób korzystających ze schronienia oraz pomocy w placówkach wsparcia w sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie – 70;
 - liczba rodzin, którym udzielono pomocy finansowej w MOPS – 900.

Opis realizacji działań:

1. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (SOW)

Świadczenie kompleksowej pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy w formie ambulatoryjnej oraz całodobowej. SOW w zakresie interwencyjnym zapewnić będzie schronienie ofiarom przemocy w rodzinie bez skierowania i bez względu na dochód, przez okres do trzech miesięcy z możliwością przedłużenia. Pracownicy merytoryczni udzielać będą natychmiastowej pomocy psychologicznej i prawnej oraz medycznej w przypadku, gdy wymaga tego stan zdrowia ofiary przemocy w rodzinie. W zakresie terapeutyczno-wspomagającym, z osobą doświadczającą przemocy w rodzinie zostanie opracowany indywidualny plan pomocy ofierze przemocy w rodzinie uwzględniający: potrzeby, cele, metody i czas pomocy. SOW będzie wspierać osoby doświadczające przemocy poprzez udzielenie poradnictwa: medycznego, psychologicznego, prawnego,

socjalnego, prowadzenie grupy wsparcia lub grup terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie terapii indywidualnej ukierunkowanej na wsparcie ofiary przemocy w rodzinie oraz nabycie umiejętności ochrony przed osobą stosującą przemoc w rodzinie, udzielenie konsultacji wychowawczych.

2. Poradnictwo i terapia

Poradnictwo i terapia dla osób doznających przemocy w rodzinie dla mieszkańców Krakowa będzie dostępna w OIK oraz w SOW. Usługi w tym zakresie będą również wykonywane w ramach zadań zleconych przez Gminę Miejską Kraków podmiotom niepublicznym.

W Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowana będzie pomoc psychologiczna ukierunkowana na wyjście z kryzysu oraz w zakresie wsparcia emocjonalnego, nauki umiejętności społecznych, motywowania do podjęcia stosownej terapii i leczenia.

3. Interwencja kryzysowa

Zgodnie z art. 47 ustawy o pomocy społecznej „interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej”.

W Krakowie całodobowo działają dwie placówki udzielające pomocy w formie interwencji kryzysowej oraz całodobowego schronienia dla osób pozbawionych schronienia na skutek przemocy w rodzinie. Są nimi SOW oraz OIK.

OIK, ul. Radziwiłłowska 8b udziela całodobowo pomocy psychologicznej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Pomoc psychologiczna odbywa się w formie kontaktu indywidualnego o charakterze interwencyjnym, a w razie potrzeby terapeutycznym.

W OIK świadczona jest pomoc psychologiczna również w skrajnych formach przemocy, związanych m.in. z gwałtami małżeńskimi, zabójstwem na tle zachowań agresywnych w rodzinie, w sytuacji nadużycia seksualnego dziecka. Proponowana pomoc związana jest z terapią zaburzeń pourazowych.

W uzasadnionych przypadkach Ośrodek zabezpieczy osoby doświadczające przemocy w rodzinie poprzez zaoferowanie tymczasowego schronienia w Hostelu OIK. Ośrodek dysponuje 8 miejscami, które przeznaczone są dla kobiet z dziećmi, które doświadczają przemocy w rodzinie oraz osób, które znajdują się w sytuacji kryzysowej czasowo uniemożliwiającej pobyt w środowisku rodzinnym.

OIK prowadzi również Krakowski Telefon Zaufania czynny codziennie w godzinach 16-21.

4. Grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Grupa wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie jest formą pomocy skierowaną do osób, które doświadczały lub doświadczają przemocy w rodzinie. Członkowie grupy poprzez uczestnictwo w spotkaniach będą świadczyć sobie wzajemne wsparcie i pomoc, mając możliwość relacjonowania własnych doświadczeń, sytuacji przemocy, dzielić się użytecznymi informacjami, jednocześnie nawiązując kontakt z innymi osobami mającymi podobne doświadczenie. Grupy wsparcia będą prowadzone przez pracowników MOPS, OIK, SOW lub organizowane we współpracy powyższych instytucji. Grupa wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie będzie miała charakter otwarty, tzn. na każdym etapie będą dołączać nowi uczestnicy.

5. Praca socjalna i usługa asystenta rodziny

Pracownicy socjalni MOPS realizują pracę socjalną z rodzinami dotkniętymi przemocą. Podejmowane oddziaływania mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa członkom rodziny, rozwiązywanie problemów związanych z przemocą w rodzinie oraz niesienie pomocy w zmianie funkcjonowania rodziny, w taki sposób, by jej członkowie mogli żyć w środowisku wolnym od przemocy.

Praca socjalna z rodziną dotkniętą przemocą realizowana jest przede wszystkim poprzez działania pracownika socjalnego mające na celu wsparcie osoby doświadczającej przemocy w rodzinie przez przeprowadzanie rozmów wzmacniających, motywowanie do korzystania z pomocy innych specjalistów (psycholog, prawnik), towarzyszenie osobie w rozwiązywaniu trudnych sytuacji pojawiających się podczas pracy nad problemem.

W przypadku rodzin doświadczających przemocy, w których są dzieci dokonywana jest analiza sytuacji opiekuńczo-wychowawczej. W przypadku stwierdzenia trudności w tym obszarze rodzina może zostać objęta usługą asystenta rodziny.

W stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie realizowane są działania zmierzające do zmiany zachowania, mające na celu ochronę zagrożonych członków rodziny. Pracownicy socjalni spotykają się w miejscu zamieszkania z osobami stosującymi przemoc w rodzinie, przeprowadzają rozmowy uświadamiające wagę problemu stosowania przemocy, wpływu krzywdzenia na innych członków rodziny, konsekwencji prawnych stosowania przemocy. Ponadto kierują do otrzymania specjalistycznej pomocy (psycholog, leczenie uzależnień) w tym motywują do uczestnictwa w Programie korekcyjno – edukacyjnym.

6. Grupy psychoedukacyjne dla dzieci oraz programy profilaktyczne dla dzieci

Grupa psychoedukacyjna dla dzieci dotkniętych przemocą w rodzinie to forma pomocy skierowana do dzieci, które bezpośrednio doświadczyły przemocy w rodzinie lub były jej świadkami. Celem oddziaływań kierowanych do dzieci będzie podniesienie świadomości problemu

przemocy w rodzinie, zmniejszenie ryzyka dziedziczenia i powielania zachowań przemocowych poza rodziną, zwiększenie kompetencji społecznych, kształtowanie pozytywnego obrazu własnej osoby, umiejętności nazywania i wyrażania uczuć.

W ramach spotkań grupy uczestnicy podejmą pracę nad własnymi emocjami, rozumieniem swoich przeżyć, nauczą się reagować na sytuacje przemocy w rodzinie, wyrażać adekwatnie własne emocje oraz komunikować się bez przemocy. Oddziaływania grupowe pomogą dziecku w nabywaniu umiejętności dobrego kontaktu interpersonalnego, przełamania izolacji społecznej i poczucia wyobcowania. Ta forma pomocy wpłynie na zwiększenie poczucie bezpieczeństwa, poczucie kontroli nad przebiegiem wydarzeń oraz będzie uczyła radzenia sobie ze stresem i agresją.

7. Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (art. 12a ust. 1 i 3³) w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka zakłada możliwość umieszczenia małoletnich u niezamieszkujących wspólnie osób najbliższych, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo - wychowawczej. Powyższą decyzję może podjąć pracownik socjalny wspólnie z funkcjonariuszem Policji oraz lekarzem lub ratownikiem medycznym lub pielęgniarką. Jest to istotną formą zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom, pozwalającą odizolować je od osób stosujących przemoc w rodzinie.

III Zmiana sposobu funkcjonowania osób stosujących przemoc w rodzinie

III.1 Zadanie podstawowe: powstrzymanie osób stosujących przemoc w rodzinie od krzywdzenia bliskich

Działania planowane do realizacji	Komórka/ jednostka realizująca	Mierniki 2021 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 - zakres realizowanego zadania	Planowana wysokość środków na realizację działania 2021

³ Art. 12a

1. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.6), w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. (...)

3. Decyzję, o której mowa w ust. 1, pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką. Przepisy art. 59810, art. 59811 § 3 i art. 59812 § 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego stosuje się odpowiednio.

Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego skierowanego do osób stosujących przemoc w rodzinie. OIK/PJB	- MOPS; -OIK	Liczba osób uczestniczących - 30	Liczba osób uczestniczących - 35	Liczba osób uczestniczących - 35	12 000 zł
		Liczba osób, która ukończyła program - 6	Liczba osób, która ukończyła program - 6	Liczba osób, która ukończyła program - 6	
		Liczba spotkań grupy korekcyjno- edukacyjnej - 40	Liczba spotkań grupy korekcyjno- edukacyjnej - 40	Liczba spotkań grupy korekcyjno- edukacyjnej - 40	

III.2 Zadanie komplementarne: działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania planowane do realizacji	Komórka/jednostka realizująca	Mierniki 2021 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 - zakres realizowanego zadania
Inicjowanie działań mających na celu uznanie odpowiedzialności osoby stosującej przemoc za stosowanie przemocy MOPS/OBA Plany jednostek publicznych – UMK, MCPU	Instytucje realizujące procedurę „Niebieskie Karty”	Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart – D” - 450	Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart – D” - 450	Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart – D” - 450
		Liczba zawiadomień o podejrzeniu powiadomienia przestępstwa - 110	Liczba zawiadomień o podejrzeniu powiadomienia przestępstwa - 110	Liczba zawiadomień o podejrzeniu powiadomienia przestępstwa - 110
		Liczba wniosków do MKRPA w sprawie leczenia osoby z problemem alkoholowym, która stosuje przemoc - 120	Liczba wniosków do MKRPA w sprawie leczenia osoby z problemem alkoholowym, która stosuje przemoc - 120	Liczba wniosków do MKRPA w sprawie leczenia osoby z problemem alkoholowym, która stosuje przemoc - 120
		Liczba osób stosujących przemoc - 730	Liczba osób stosujących przemoc - 730	Liczba osób stosujących przemoc - 730

Przewidywane rezultaty dla celu III w ujęciu rocznym:

Zmiana zachowania i prezentowanych postaw w zakresie przemocy w rodzinie przez osoby stosujące przemoc w rodzinie na zachowania nie powodujące krzywdy członków rodziny – wskaźniki realizacji celu:

- stosunek liczby osób, które ukończyły pełen cykl spotkań grupy korekcyjno – edukacyjnej do liczby osób, które rozpoczęły uczestnictwo w grupie – 1/5;
- liczba zrealizowanych spotkań grupy korekcyjno – edukacyjnej – 40;
- liczba indywidualnych spotkań konsultacyjno – diagnostycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie – 70;

- liczba wszystkich osób, stosujących przemoc w rodzinie, które zaprzestały stosowania przemocy w rodzinie – 400.

Opis realizacji działań:

1. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Prowadzenie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest realizacją zadań własnych powiatu wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program korekcyjno-edukacyjny realizowany jest przez OIK. Nadrzędnym celem oddziaływań jest zmiana zachowań i postaw uczestników, tak aby nabyli umiejętności radzenia sobie bez stosowania zachowań przemocowych.

2. „Niebieska Karta – D”

Posiedzenia grup roboczych realizowane w ramach procedury „Niebieskie Karty”, są organizowane osobno dla osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie oraz dla osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Z osobami podejrzewanymi o stosowanie przemocy w rodzinie przeprowadzane są rozmowy mające na celu ukazanie sytuacji w rodzinie, wskazanie zachowań przemocowych, które są niedopuszczalne w stosunku do innych osób oraz zaproponowanie możliwych form pomocy w celu korygowania powyższych zachowań. Z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie członkowie grupy roboczej wypełniają „Niebieską Kartę – D”, weryfikując sytuację przemocy w rodzinie, określając z wezwanym obraz sytuacji przemocy w rodzinie.

IV Zwiększenie zaangażowania mieszkańców Krakowa odnośnie zjawiska przemocy rodzinie

IV.1 Zadanie podstawowe: wzrost wiedzy i świadomości odnośnie zjawiska przemocy w rodzinie

Działania planowane do realizacji	Komórka/ jednostka realizująca	Mierniki 2021 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 - zakres realizowanego zadania	Planowana wysokość środków na realizację działania 2021

Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-educacyjnych MOPS/PRZ/01	- MOPS;	- Liczba ulotek - 900	- Liczba ulotek - 900	- Liczba ulotek - 900	7 900 zł
		- Liczba broszur - 450	- Liczba broszur - 450	- Liczba broszur - 450	
		- Liczba informatorów - 775	- Liczba informatorów - 775	- Liczba informatorów - 775	

IV.2 Zadanie podstawowe: rozwijanie społecznej wrażliwości wobec osób doświadczających przemocy

Działania planowane do realizacji	Komórka/ jednostka realizująca	Mierniki 2021 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 - zakres realizowanego zadania	Planowana wysokość środków na realizację działania 2021
Przeprowadzenie kampanii społecznej MOPS/PRZ/01	- MOPS;	Liczba spotów – 6	Liczba spotów – 6	Liczba spotów – 6	62 200 zł

	Liczba ulotek/broszur - 1000	Liczba ulotek/broszur - 1000	Liczba ulotek/broszur - 1000	
	Liczba spotkań/warsztatów z dziećmi - 100	Liczba spotkań/warsztatów z dziećmi - 100	Liczba spotkań/warsztatów z dziećmi - 100	
	Liczba spotkań/warsztatów z rodzicami/opiekunami - 50	Liczba spotkań/warsztatów z rodzicami/opiekunami - 50	Liczba spotkań/warsztatów z rodzicami/opiekunami - 50	

IV.3 Zadanie komplementarne: działania informacyjno – edukacyjne służące upowszechnianiu wiedzy na temat przyczyn, mechanizmów oraz skutków przemocy w rodzinie jak również form pomocy osobom doświadczającym przemocy.

Działania planowane do realizacji	Komórka/ jednostka realizująca	Mierniki 2021 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 - zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 - zakres realizowanego zadania
Działania informacyjno – edukacyjne skierowane do ogółu społeczności lokalnej i środowisk zagrożonych wystąpieniem zjawiska przemocy w rodzinie. MOPS/OBA MOPS/PRZ/01	- MOPS; - SOW; - OIK;	- Liczba spotkań informacyjno – edukacyjnych ze społecznością lokalną - 30;	- Liczba spotkań informacyjno – edukacyjnych ze społecznością lokalną - 30;	- Liczba spotkań informacyjno – edukacyjnych ze społecznością lokalną - 30;
		- Liczba seminariów/ konferencji dot. przemocy w rodzinie – 1.	- Liczba seminariów/ konferencji dot. przemocy w rodzinie – 1.	- Liczba seminariów/ konferencji dot. przemocy w rodzinie – 1.

Przewidywane rezultaty dla celu IV w ujęciu rocznym:

- 1) Nabycie wiedzy o zjawisku przemocy, dostępnych formach pomocy i wsparcia, sposobach reagowania w sytuacji przemocy w rodzinie - wskaźniki realizacji celu:
 - liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – edukacyjnych – 250;
 - liczba przekazanych ulotek informujących o możliwych formach pomocy oraz rozdysponowanych plakatów informujących o realizowanym Programie – 100.

Opis realizacji działań:

Działania informacyjno - edukacyjne skierowane do ogółu społeczności lokalnej oraz instytucji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców Gminy, mają na celu docieranie do społeczności Krakowa. Dzięki nim możliwe jest informowanie o realizowanym Programie, przekazywanie treści mających na celu uwrażliwienie na zjawisko przemocy oraz informowanie o formach specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania na terenie Krakowa w sytuacji przemocy w rodzinie. Działania realizowane będą poprzez:

- 1) prowadzenie w MOPS strony internetowej poświęconej przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Kraków,
- 2) umieszczenie na stronie internetowej MOPS, OIK, SOW, w Portalu Edukacyjnym miasta Krakowa informacji na temat działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 3) umieszczanie informacji na temat Programu w mediach,
- 4) organizacja konferencji prasowej podsumowującej działania w ramach Programu,
- 5) kolportaż plakatów i ulotek informacyjnych na terenie Gminy Miejskiej Kraków,
- 6) przekazywanie informacji na temat Programu instytucjom działającym na terenie miasta m.in.: radom dzielnic, parafiom, placówkom służby zdrowia, placówkom kulturalnym, kościołom i związkom wyznaniowym,
- 7) organizowanie spotkań ze społecznością lokalną (pikniki, spotkania plenerowe, imprezy promujące model rodziny bez przemocy),
- 8) organizowanie w szkołach spotkań informacyjno – edukacyjnych dla rodziców,
- 9) organizowanie spotkań informacyjno – edukacyjnych dot. zjawiska przemocy dla zainteresowanych księży z terenu Gminy,
- 10) działalność medialna mająca na celu zwiększanie świadomości społecznej dot. zjawiska przemocy (udzielanie wywiadów dla lokalnych rozgłośni),
- 11) działania profilaktyczne mające na celu promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

W ramach działań informacyjno – edukacyjnych wskazana jest współpraca z jednostkami pomocniczymi Gminy Miejskiej Kraków w celu efektywnego docierania z powyższymi treściami do jak najszerszej grupy odbiorców.

V Zwiększenie kompetencji pracowników instytucji i organizacji w obszarze reagowania w sytuacji przemocy w rodzinie.

V.1 Zadanie podstawowe: wsparcie specjalistów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie doskonalenia zawodowego

Działania planowane do realizacji	Komórka/jednostka realizująca	Mierniki 2021 -zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 -zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 -zakres realizowanego zadania	Planowana wysokość środków na realizację działania 2021
Realizacja superwizji dla specjalistów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPS/PRZ/01	- MOPS,	Liczba grup superwizyjnych - 2	Liczba grup superwizyjnych - 2	Liczba grup superwizyjnych - 2	14 100 zł
		Liczba uczestników superwizji - 21	Liczba uczestników superwizji - 21	Liczba uczestników superwizji - 21	

V.2 Zadanie podstawowe: organizacja szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych

Działania planowane do realizacji	Komórka/jednostka realizująca	Mierniki 2021 -zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 -zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 -zakres realizowanego zadania	Planowana wysokość środków na realizację działania 2021
Przeprowadzenie specjalistycznych szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych MOPS/PRZ/01	- MOPS,	Liczba przeprowadzonych szkoleń - 3	Liczba przeprowadzonych szkoleń - 3	Liczba przeprowadzonych szkoleń - 3	20 800 zł
		Liczba uczestników - 60	Liczba uczestników - 60	Liczba uczestników - 60	

V.3 Zadanie podstawowe: interdyscyplinarna wymiana doświadczeń i dobrych praktyk

Działania planowane do realizacji	Komórka/jednostka realizująca	Mierniki 2021 -zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 -zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 -zakres realizowanego zadania	Planowana wysokość środków na realizację działania 2021
Zorganizowanie konferencji z obszaru przemocy w rodzinie MOPS/PRZ/01	- MOPS,	Liczba uczestników - 100 Liczba prelegentów - 5	Liczba uczestników - 100 Liczba prelegentów - 5	Liczba uczestników - 100 Liczba prelegentów - 5	10 000 zł

V.4 Zadanie komplementarne: współpraca między instytucjami realizującymi działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania planowane do realizacji	Komórka/jednostka realizująca	Mierniki 2021 -zakres realizowanego zadania	Mierniki 2022 -zakres realizowanego zadania	Mierniki 2023 -zakres realizowanego zadania
Podejmowanie inicjatyw mających na celu upowszechnianie wiedzy i informacji odnośnie działań interdyscyplinarnych MOPS/OBA Plany jednostek publicznych OIK/PJB Plan SZ UMK (SZ/PSD/04) (SZ/PSD/03)	-MOPS, -SOW, - OIK, - inne instytucje realizujące Program.	Liczba utworzonych / zaktualizowanych baz danych - 1; Liczba uczestników oddziaływań info - edu - 200.	Liczba utworzonych / zaktualizowanych baz danych - 1; Liczba uczestników oddziaływań info - edu - 200.	Liczba utworzonych / zaktualizowanych baz danych - 1; Liczba uczestników oddziaływań info - edu - 200.

Przewidywane rezultaty dla celu V w ujęciu rocznym:

Rozwijanie współpracy między instytucjami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – wskaźniki realizacji celu:

- liczba instytucji na terenie Gminy Miejskiej Kraków, reagujących w sytuacji zaistnienia przemocy w rodzinie – 6;
- liczba działań, projektów, inicjatyw realizowanych we współpracy z innymi instytucjami - 9;
- liczba spotkań informacyjno – edukacyjnych, konsultacyjnych zorganizowanych dla innych instytucji – 27;
- liczba szkoleń zorganizowanych dla realizatorów procedury „Niebieskie Karty” - 3;
- liczba uczestników szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych - 60;
- liczba seminariów zorganizowanych dla profesjonalistów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - 1;
- liczba uczestników seminariów - 20.

Opis realizacji działań:

Realizacja zadania będzie polegała na podnoszeniu świadomości w zakresie zjawiska przemocy wśród przedstawicieli instytucji zobowiązanych do podejmowania działań mających na celu udzielenie osobom dotkniętym przemocą stosownej pomocy.

Działania będą podejmowane przez wszystkich realizatorów Programu i skierowane będą do przedstawicieli instytucji zaangażowanych w realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Mają na celu zacieśnianie współpracy między instytucjami oraz przekazywanie informacji z realizacji Programu. Ponadto mogą mieć charakter spotkań inicjujących lub rozszerzających współpracę w celu wypracowywania propozycji nowych, wspólnych rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w zakresie pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą.

W ramach powyższych działań przewidywane są następujące działania:

- 1) konferencje lub seminaria tematyczne skierowanych do przedstawicieli instytucji,
- 2) spotkania informacyjno – edukacyjne dla poszczególnych grup zawodowych m.in.: pedagogów, prokuratorów, kuratorów sądowych, lekarzy i pielęgniarek, księży. W czasie spotkań zostaną przedstawione zagadnienia dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Kraków,
- 3) szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 4) wspieranie wymiany doświadczeń między profesjonalistami,

5) promowanie dobrych praktyk w działaniach pomocowych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ponadto działające na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków OPiTR w miarę możliwości będą realizować szkolenia i warsztaty skierowane do profesjonalistów. Celem tych oddziaływań jest poprawa sytuacji dzieci krzywdzonych na terenie Gminy Miejskiej Kraków przez edukację różnych grup profesjonalistów: kuratorów sądowych, pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, nauczycieli, policjantów poprzez podniesienie kompetencji uczestników w zakresie diagnozy zjawiska, skutecznej interwencji, rozwijanie umiejętności praktycznych oraz umiejętności pracy z rodziną dotkniętą przemocą.

Wydział Edukacji UMK, realizując Program w ramach swoich kompetencji podejmować będzie działania mające na celu propagowanie obowiązujących wytycznych, procedur, szkoleń, konferencji, informowanie o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy. W jednostkach oświatowych podległych Wydziałowi dystrybuowane będą materiały promujące Program. W celach informacyjnych udostępniony będzie Portal Edukacyjny Miasta Krakowa.

Wydział Edukacji UMK będzie koordynował współpracę Miejskich Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych z innymi instytucjami realizującymi zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Sukcesywnie będą przekazywane do szkół informacje o konieczności organizowania szkoleń, kampanii informacyjnej dla rodziców, a także o roli szkoły w procedurze „Niebieskie Karty”, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii systemowego wprowadzania tematu przemocy w rodzinie do szkoleniowych rad pedagogicznych. W szczególny sposób uwzględnione zostanie działanie mające na celu zmianę postaw przez dyrektorów szkół w zakresie źle pojmowanej ochrony wizerunku w kontekście uruchamiania procedury „Niebieskie Karty”.

W prowadzonych corocznie szkoleniach dla dyrektorów szkół będzie uwzględniany moduł dotyczący różnych aspektów przemocy w rodzinie.

Ponadto wspierane będą działania systemowe w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowane do dzieci i młodzieży, nauczycieli, psychologów i pedagogów.

Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie będą realizowane również przez kuratorów sądowych, którzy w czasie sprawowania dozoru w sprawach związanych z przemocą w rodzinie, korzystając z nadanych im uprawnień (m.in. na podstawie Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26.02.2013 r. w sprawie sposobu wykonywania obowiązków i uprawnień przez kuratorów sądowych w sprawach karnych wykonawczych) podejmują działania mające na celu wychowawcze oddziaływanie na skazanego oraz ochronę osób dotkniętych przemocą w rodzinie przed dalszym ich krzywdzeniem.

Kuratorzy będą ściśle współpracować z Policją i instytucjami zaangażowanymi w pomoc osobom pokrzywdzonym oraz sprawcom przemocy. W sprawach związanych z popełnieniem przestępstwa polegającego na użyciu przemocy lub groźby bezprawnej, kuratorzy sądowi będą przysyłać informację o oddaniu skazanego pod dozór do jednostki Policji właściwej ze względu na miejsce stałego pobytu skazanego oraz podejmują ścisłą

współpracę w celu ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie. Skutkować to będzie natychmiastową reakcją na ponowne zachowania przemocowe ze strony sprawców oraz udzielaniem pomocy osobom pokrzywdzonym w sytuacji zagrożenia ich życia lub zdrowia.

W ramach realizacji obowiązków określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie kuratorzy uczestniczyć będą w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz w grupach roboczych powoływanych do realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

W ramach działań planowanych do realizacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, kuratorzy będą dążyć do zacieśniania współpracy między poszczególnymi służbami świadczącymi pomoc i zajmującymi się problematyką przemocy w rodzinie oraz do włączania się pracowników Sądu i Prokuratury w akcje i konferencje szkoleniowe mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ograniczanie zjawiska na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

8. Monitorowanie i sprawozdawczość

Każda z instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu ma obowiązek gromadzić dane sprawozdawcze z realizacji Programu w zakresie ją obowiązującym.

Jednostka odpowiedzialna za koordynowanie realizacji Programu jest zobowiązana raz na rok (w terminie do 30 marca każdego roku) dokonać analizy realizacji Programu w oparciu o dane za rok poprzedzający, przekazane przez jednostki realizujące Program. Na tej podstawie zostanie przeprowadzona przewidziana w konstrukcji Programu ewaluacja mid-term.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie poprzez sprawozdawczość dokonywaną w oparciu o wskaźniki działań określone w Programie, w tym wskaźnik strategiczny W12_W „Ustanie zjawiska przemocy w rodzinie (Niebieska Karta)”.

Ponadto w celu oceny skuteczności oddziaływań Programu, poprawy prowadzonych oddziaływań zostanie wprowadzona ankieta ewaluacyjna dla beneficjentów Programu.

9. Skutki finansowe realizacji Programu.

Program jest realizowany w ramach obowiązków ustawowych każdej ze wskazanych wyżej instytucji. Szacunkowy roczny koszt realizacji Programu w Gminie Miejskiej Kraków wyliczony na podstawie działań planowanych do realizacji w 2021 r., wynosi 3 634 957 złotych.

DEKLARACJA WYNIKÓW PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY MIEJSKIEJ KRAKÓW NA LATA 2021-2027

Rezultat programu:	Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali występowania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Kraków							
Poprzez:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywne i skuteczne współdziałanie Zespołu Strategicznego. Zespołów ds. działań lokalnych oraz grup roboczych 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności form pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie z uwzględnieniem osób zależnych (dzieci, osoby z niepełnosprawnością, seniorzy) 3. Zmianę sposobu funkcjonowania osób stosujących przemoc w rodzinie 4. Zwiększenie zaangażowania mieszkańców Krakowa odnośnie zjawiska przemocy w rodzinie 5. Zwiększenie kompetencji pracowników instytucji i organizacji w obszarze reagowania w sytuacji przemocy w rodzinie 							
Lp.	Tak, aby:	Wskaźnik	Waga	Wartość bazowa	Wartość znakomita	Przedział		Wartość za 2020
						Min	max	
1.	Odsetek rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie był jak najniższy	W2_W (Skala zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Kraków - odsetek rodzin)	0,50	0,5%	0,1%			0,5%
2.	Odsetek rodzin, w których procedura „Niebieskie Karty” została zakończona z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie był jak najwyższy	W12_W (Ustanie zjawiska przemocy w rodzinie - Niebieska Karta)	0,50	66,79%	75%			66,79%

Ryzyka dla programu

Cel szczegółowy	Nazwa ryzyka	Ocena Istotności	Status postępowania z ryzykiem
Zwiększenie dostępności i skuteczności form pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie z uwzględnieniem osób zależnych (dzieci, osoby z niepełnosprawnością, seniorzy)	Błędna diagnoza sytuacji rodziny, skutkująca niewystarczającym rozpoznaniem specyfiki potrzeb osób dotkniętych przemocą, szczególnie dzieci, seniorów, osób z niepełnosprawnością.	5	Przeciwdziałanie
Zmiana sposobu funkcjonowania osób stosujących przemoc w rodzinie	Niski stopień gotowości osób stosujących przemoc do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym oraz korzystania z pomocy specjalistycznej.	4	Przeciwdziałanie
Zwiększenie zaangażowania mieszkańców Krakowa odnośnie zjawiska przemocy w rodzinie	Trudności w zmianie przekonań i stereotypów dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.	3	Przeciwdziałanie
Zwiększenie kompetencji pracowników instytucji i organizacji w obszarze reagowania w sytuacji przemocy w rodzinie	Wąska grupa osób zainteresowanych udziałem w szkoleniach i superwizji.	3	Przeciwdziałanie

Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie

1. Cel Programu

Celem oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych jest zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie. W odniesieniu do rodziny, w której dochodzi do przemocy cel ten jest realizowany poprzez osiągnięcie celów szczegółowych:

- 1) przerwanie przemocy w rodzinie;
- 2) nabycie przez osoby stosujące przemoc umiejętności funkcjonowania bez stosowania przemocy w rodzinie;
- 3) nabycie wiedzy czym jest przemoc;
- 4) poznanie przez osoby stosujące przemoc konsekwencji zachowań przemocowych wobec członków rodziny;
- 5) nabycie umiejętności komunikowania się w rodzinie, wyrażania własnych uczuć;
- 6) poznanie sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez używania przemocy;
- 7) nabycie umiejętności panowania nad własnymi emocjami.

2. Adresaci Programu

Adresatami Programu są osoby stosujące przemoc w rodzinie, będące mieszkańcami Gminy Miejskiej Kraków.

3. Finansowanie Programu

Program jest finansowany z dotacji na prowadzenie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych przekazywanych przez Małopolski Urząd Wojewódzki. Środki finansowe przeznacza się na:

- 1) wynagrodzenie kadry prowadzącej oddziaływanie korekcyjno – edukacyjne;
- 2) obsługę organizacyjną Programu;
- 3) materiały do prowadzenia zajęć;
- 4) szkolenie i doskonalenie kadry prowadzącej;
- 5) wynagrodzenie kadry współpracującej w ramach Programu;
- 6) superwizje dla prowadzących oddziaływanie korekcyjno – edukacyjne oraz współpracujących w ramach Programu.

Możliwe jest także uzyskiwanie dofinansowania z innych źródeł m.in. w ramach środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

4. Miejsce realizacji i organizacja zajęć

Zajęcia grupy korekcyjno – edukacyjnej są realizowane w lokalu udostępnionym przez MOPS poza godzinami przyjęć Klientów (po godzinie 15.30) i udzielania poradnictwa dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Pełen cykl obejmuje 40 spotkań po 2 godziny dydaktyczne, realizowanych w czasie cotygodniowych spotkań.

5. Prowadzący grupę korekcyjno – edukacyjną

Grupa korekcyjno – edukacyjna jest prowadzona przez 2 osoby – kobietę i mężczyznę posiadających kwalifikacje do prowadzenia grupy zgodne z kryteriami kwalifikacji określonymi w Rozporządzeniu MPiPS z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. Nr 50, 259 z dnia 8 marca 2011 r.)

6. Rekrutacja do Programu

Do udziału w Programie mogą być rekrutowane osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, zostały zmotywowane przez pracowników socjalnych MOPS w ramach prowadzonej pracy socjalnej lub skierowane przez członków grupy roboczej w ramach realizowanej procedury „Niebieskie Karty”, przedstawiciele sądów i innych instytucji mających kontakt z osobami stosującymi przemoc w rodzinie, w tym organizacje pozarządowe. Po skierowaniu do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym osoba jest indywidualnie konsultowana przez prowadzących grupę, którzy decydują o zakwalifikowaniu do udziału w grupie korekcyjno – edukacyjnej.

Grupa korekcyjno - edukacyjna przeznaczona jest dla mężczyzn, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie lub skazanych przez sąd z uwagi na stosowanie przemocy w rodzinie. Grupa ma charakter otwarty tzn. w trakcie jej pracy mogą dołączyć nowi uczestnicy.

Do udziału w grupie korekcyjno-edukacyjnej nie są kwalifikowane osoby nieutrzymujące ustabilizowanej abstynencji oraz osoby chorujące psychicznie.

Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne są realizowane również dla kobiet, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie lub skazanych przez sąd z uwagi na stosowanie przemocy w rodzinie. Oddziaływania są realizowane w formie indywidualnych spotkań z uczestniczkami przez osoby prowadzące grupę korekcyjno – edukacyjną. W trakcie spotkań realizowane są treści Programu z uwzględnieniem indywidualnej sytuacji i predyspozycji osób w nich uczestniczących oraz niezbędnej intensywności spotkań pozwalających na realizację treści Programu.

Informacja o Programie jest zamieszczona na stronie internetowej OIK i MOPS.

7. Teoretyczne założenia Programu

Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne opierają się na zagadnieniach teoretycznych łączących elementy podejścia do problematyki przemocy z perspektywy „Programu z Duluth”, podejścia skoncentrowanego na rozwiązaniach, modelu komunikacji bez przemocy oraz z uwagi na role rodzinne uczestników, zawiera elementy „szkoły dla rodziców”.

8. Diagnoza uczestników

Diagnoza uczestników Programu prowadzona jest w ramach spotkań indywidualnych oraz po zakwalifikowaniu do uczestnictwa w grupie korekcyjno – edukacyjnej w ramach spotkań grupy.

Wstępna diagnoza stanowi jednocześnie o zakwalifikowaniu osoby do udziału w grupie, jest dokonywana na spotkaniach indywidualnych przed przystąpieniem do uczestnictwa w

grupie. Obejmuje 2 do 3 spotkań indywidualnych prowadzącego grupę z kandydatem do grupy i jest dokumentowana w formie pisemnej.

Diagnoza pogłębiona jest dokonywana przez prowadzących grupę w trakcie uczestnictwa w spotkaniach grupy korekcyjno – edukacyjnej, między 15 a 25 spotkaniem lub w przypadku oddziaływań realizowanych w stosunku do kobiet, w czasie realizowanych spotkań indywidualnych. Jest dokumentowana w formie pisemnej i stanowi dokumentację prowadzonych oddziaływań.

9. Zasady uczestnictwa w Programie

Po zakwalifikowaniu do uczestnictwa w Programie uczestnik podpisuje z prowadzącym grupę korekcyjno - edukacyjną kontrakt, w którym wyraża zgodę na:

- 1) przetwarzanie danych osobowych, w celu możliwości wymiany informacji między instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinie uczestnika;
- 2) kontakt prowadzących grupę z członkami rodziny uczestnika;
- 3) na monitorowanie sytuacji rodzinnej uczestnika w trakcie uczestnictwa w grupie oraz do 3 lat po jej zakończeniu.

Ponadto w kontrakcie określone są zasady uczestnictwa w Programie obejmujące zobowiązania do:

- 1) zaprzestanie stosowania przemocy;
- 2) systematyczności uczestnictwa w spotkaniach grupy;
- 3) zachowania abstynencji od alkoholu i substancji psychotropowych w okresie uczestnictwa w grupie;
- 4) respektowania zasad uczestnictwa w spotkaniach indywidualnych oraz spotkaniach grupy a także szanowania uczestników i prowadzących grupę.

10. Treści Programu

Praca w ramach programu korekcyjno – edukacyjnego koncentruje się na osiągnięciu zasadniczego celu, czyli zmianie zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie. Służą temu 4 podstawowe obszary, w których skupia się praca z osobami stosującymi przemoc w rodzinie:

- 1) edukacja na temat kulturowo-obyczajowych zjawisk wspierających i przeciwstawiających się przemocy oraz konfrontowanie ze stereotypami promującymi przemoc;
- 2) promocja wartości i idei wspierających godność osoby, dobro rodziny, równość płci oraz prawa kobiet i dzieci, a także odpowiedzialność za osobiste decyzje i gotowość ochrony słabszych;
- 3) stosowanie procedur behawioralno-poznawczych w celu korygowania postaw i zachowań związanych z przemocą;
- 4) uczenia umiejętności konstruktywnej komunikacji interpersonalnej oraz samokontroli.

Ponadto zgodnie z rekomendacjami treści edukacyjne poruszane w Programie obejmują następującą tematykę:

- a) społeczno-kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej,
- b) problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich planowanie i rozwijanie samokontroli,
- c) alkohol i patologia życia,

- d) komunikacja interpersonalna,
- e) promocja pozytywnych standardów i wartości,
- f) przemoc seksualna,
- g) dzieci, przemoc i wychowanie,
- h) tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych.

11. Monitoring i ewaluacja

Oddziaływania w ramach Programu wiążą się z jednoczesnym prowadzeniem działań monitorujących uczestników i ich rodzin, co jest elementem kontroli prawidłowości prowadzenia oddziaływań. Monitoring jest prowadzony przez prowadzących grupę oraz przez przedstawicieli instytucji, kierujących osoby do uczestnictwa w grupie. Ponadto prowadzący grupę mają obowiązek dokonania ewaluacji każdego uczestnika po zakończeniu uczestnictwa w Programie.

Monitoring obejmuje:

- 1) monitorowanie procesu grupowego przez prowadzących grupę oraz uczestników grupy;
- 2) monitorowanie przez pracownika socjalnego funkcjonowania uczestnika w środowisku rodzinnym w okresie uczestnictwa w Programie;
- 3) badanie przez prowadzących efektywności Programu po jego zakończeniu przez ankietę dot. zakresu realizowanych treści Programu wypełnianą przez osobę, która ukończyła cykl spotkań;
- 4) po zakończeniu udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym, monitorowanie przez okres 3 lat funkcjonowania uczestników Programu w środowisku rodzinnym.

Monitoring realizowany jest przez pracowników MOPS we współpracy z przedstawicielami instytucji pozostających w kontakcie z uczestnikami grupy (kuratorzy, dzielnicowi policji), którzy ukończyli udział.

12. Zakończenie Programu

Ukończenie przez uczestnika udziału w Programie jest potwierdzone wydaniem stosownego zaświadczenia. Za osobę, która ukończyła udział w grupie uważa się osobę, która uczestniczyła w 100% zajęć grupowych przewidzianych w Programie lub w przypadku kobiet, udział we wszystkich spotkaniach obejmujących treści Programu. Wymiar zajęć jest uwzględniany w zaświadczeniu.

Po ukończeniu pełnego cyklu spotkań klient nadal może uczestniczyć w spotkaniach grupy lub spotkaniach indywidualnych z prowadzącymi grupę.